Valvontaosasto
Oikeudelliset ja kansainväliset asiat
Jussi Hulkkonen

27.9.2024

Eduskunnan hallintovaliokunta

Tullin lausunto valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittiseen selontekoon

Tulli esittää lausuntonaan seuraavaa:

Ulko- ja turvallisuuspoliittinen toimintaympäristö

Tulli tekee kattavaa ja monialaista yhteistyötä EU-instituutioiden ja EU:n jäsenmaiden kanssa EU:n tulliliiton puitteissa ja sen ulkopuolella. Osana tulliliittoa Tulli tukee ulkomaankaupan ja sisämarkkinoiden häiriötöntä toimintaa ja lainmukaisesti toimivien kaupan toimijoiden kilpailukykyä ja yhteiskunnan ja kansalaisten turvallisuutta tavaraturvallisuuden näkökulmasta.

Huoltovarmuuden ja varautumisen näkökulmasta Tulli pyrkii toimimaan aktiivisesti ja ennakoiden kansallisten sekä kansainvälisten kumppaniensa kanssa, sekä tukemaan omalla sektorillaan EU:n kriisinsietokykyä varmistamalla rajat ylittävien toimitus- jakelu- ja arvoketjujen sujuvan toimivuuden kaikkina ajankohtina. Tähän sisältyy olennaisena osana myös logistiikan ja tavaraturvallisuuden sekä kriittisen infrastruktuurin varmistaminen, myös hybridiuhkien osalta. Tätä pyritään jatkossakin varmentamaan EU:n yhteisrahoituksen hyödyntämisellä mm. uusiin teknologioihin ja infrastruktuuriin liittyvien kehityshankkeiden avulla. Tulli tukee myös kansallista tilannekuvaa ja päätöksentekoa keräämällä ja jalostamalla tilastotietoa tavarakaupan kehittymisen ja raaka-aineiden saatavuuden osalta. EU:n yhteistä kauppa- ja turvallisuuspolitiikkaa Tulli tukee niin ikään talouspakotteiden toteutumista valvomalla ja puolustustarvikkeiden ja kaksikäyttötuotteiden vientivalvontaan liittyvillä toimenpiteillä.

Tämän lisäksi EU:n tulliliitossa vireillä oleva tullireformihanke, joka tähtää EU:n oman tulliviraston (European Union Customs Authority) perustamiseen, tulee kasvattamaan jäsenvaltioiden ja koko unionin turvallisuuteen ja kaupan sujuvuuteen liittyviä kyvykkyyksiä merkittävästi.

Suomen Tullin toiminta turvallisuusympäristön heikentymisen osalta

Vaikka merkittävä osa Tullin kansainvälisestä yhteistyöstä toteutetaan EU:n tulliliiton puitteissa ja osana yhteistä EU:n ulkopolitiikkaa, niin erityisesti oikeudellista ja rikostorjunnallista yhteistyötä koskevalla sektorilla Tullin kahdenvälinen kansainvälinen yhteistyö on niin ikään aktiivista. Tullilla on käytössään kaikkiaan 25 kahdenvälistä tulliyhteistyösopimusta oikeudellisen ja rikostorjunnallisen yhteistyön ja tiedonvaihdon mahdollistamiseksi, minkä lisäksi kahdenvälistä yhteistyötä tehostavat kansalliset kahdenväliset rikostorjuntasopimukset, joissa Tulli on toimivaltainen viranomainen, sekä lukuisat EU-tasoiset sopimukset.

Valvontaosasto
Oikeudelliset ja kansainväliset asiat
Jussi Hulkkonen

27.9.2024

Globaalin terrorismin vastaisiin toimiin Tulli osallistuu torjumalla terrorismin rahoitusta, esimerkiksi valvomalla immateriaalioikeuksia, torjumalla huumausaineiden salakuljetusta ja toteuttamalla käteisen rahan kuljetusten valvontaa. Tämän lisäksi Tulli osallistuu luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvarojen ylikulutukseen vaikuttavan globaalin rikollisuuden torjuntaan valvomalla kieltojen ja rajoitusten, kuten uhanalaisten lajien kauppaa koskevan yleissopimuksen (CITES) toteutumista.

Tulli toteuttaa kansallista ja EU:n kauppapolitiikkaa ja valvoo EU:n määräämiä pakotteita ja niiden vaikuttavuutta, osallistuen myös EU-tasolla ns. European Ports Alliance (EPA) –yhteistyöhön ja kansallisella tasolla ISPS-yhteistyöhön. Tavaraliikenteen pakotesektorin osalta Tulli on päävastuullinen kansallinen valvonta- ja rikostorjuntaviranomainen. Tulli edistää myös yhteiskunnan ja kansalaisten terveysturvallisuutta valvomalla elintarvikkeiden ja kulutustavaroiden turvallisuutta, torjumalla tarttuvia eläin- ja kasvitauteja ja toteuttamalla biologisten, säteily- ja ydinuhkien torjumiseksi säteilyvalvontaa. Tämän lisäksi Tulli valvoo rajoituksia ja lupia yhteisöalueelta ulos suuntautuvan kaupan ja sen suhteen kriittisiksi säädeltyjen tuotteiden tai tuoteryhmien osalta. Tulli valvoo myös kaksikäyttötuotteiden vientiä, kauttakuljetusta ja siirtoa sekä kaksikäyttötuotteisiin liittyvän välityspalvelun ja teknisen avun tarjoamista.

Transatlanttinen yhteistyö

Suomen NATO –jäsenyyden ja ulkoisen turvallisuusympäristön kokemien muutoksien seurauksena Tullin jo entuudestaan tiivistä transatlanttista yhteistyötä on pyritty vahvistamaan. Tullilla on kahdenvälinen yhteistyösopimus US Customs and Border Protectionin (CBP) ja Homeland Security Investigations:n (HSI) kanssa, mikä mahdollistaa kattavan tulli- ja rikostorjuntayhteistyön ja tiedonvaihdon. Tämän lisäksi dialogia ja yhteistyön kehittämistä on viime aikoina lisääntyvässä määrin tehty myös muiden Yhdysvaltojen viranomaisten kanssa esimerkiksi pakoteasioihin liittyen. Myös NATO-yhteistyössä Tulli on mukana varautumisen, tulliselvityksen ja tullivalvonnan aspektien kautta.

Muu yhteistyö muuttuvassa maailmassa

Yllämainittujen asioiden lisäksi Tulli tekee kansainvälistä yhteistyötä kaikilla tullipoliittisilla ja lainvalvontaan liittyvillä sektoreilla ja huoltovarmuus- ja varautumisnäkökulmasta sitä on pyritty COVID-19 –pandemian ajoista lähtien entuudestaan tiivistämään. Kiireellisten rajalla tapahtuvien muutosten tehostamiseksi ja toimenpiteiden nopeaa läpivientiä varten pohjoismaisilla ja Baltian maiden tullihallinnoilla on vuorokauden ympäri toiminnassa oleva päivystysverkosto, jonka kautta tiedonvaihto ja toimenpiteet saadaan toteutettua nopeasti.

Suomen maantieteellinen merkitys Aasian ja erityisesti Kiinan lentoliikenteen keskeisenä solmukohtana on edellyttänyt myös tehokasta ja sujuvaa viranomaisyhteistyötä keskeisten kaukoidän valtioiden kanssa. Euroopan Unionin tasolla tullipolitiikka kuuluu EU:n yksinomaisen toimivallan alaisuuteen ja Suomi toimii siten näiltä osin tulliasioissa EU:n toimielinten määrittämällä tavalla, mutta esimerkiksi Suomen ja Kiinan tullien yhteistyö erityisesti Kiinan tullin rikostorjunnan (Anti-Smuggling Bureau) kanssa on ollut myös kahdenvälisellä tasolla sujuvaa, mistä on ollut mm. COVID-19 –pandemian yhteydessä hyötyä Kiinasta toimitettavien terveystarvikkeiden tullimenettelyjen sujuvoittamisessa lähtömaassa. Tämän lisäksi mm. Japanin tullin kanssa toteutettavaa yhteistyötä on pyritty tiivistämään mahdollisen tulliyhteistyösopimuksen muodossa.

Pohjoismaiden tullihallintojen välinen yhteistyö on perinteisesti tiivistä, ja sitä toteutetaan tullien välillä NTR (Nordisk Tolladministrativt Råd) –rakenteen alla säännöllisesti.

Valvontaosasto
Oikeudelliset ja kansainväliset asiat
Jussi Hulkkonen

27.9.2024

Poikkihallinnollisen viranomaisyhteistyön näkökulmasta Tulli on osallistunut aktiivisesti PTN (Polis och Tull i Norden) – yhteistyöhön, jonka puitteissa pohjoismaat kykenevät tehokkaasti hyödyntämään toistensa poliisi- ja tulliyhdyshenkilöverkostoa ulkomailla. Suomen Tullilla on tällä hetkellä ulkomailla kaksi omaa PTN-yhdyshenkilöä (Kazakstan sekä Baltian maat) ja kolmas yhdyshenkilö Europol:n kansallisessa PTR-yhteyshenkilötoimistossa.

Johtopäätökset:

Tulli tukee toiminnassaan vahvasti kansainvälisen oikeuden ja monenkeskisen sopimusjärjestelmän toteuttamista, sekä tukee rikosoikeudellisen vastuun toteutumista ja ennaltaehkäiseviä toimia kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden osalta osallistumalla aktiivisesti monenkeskiseen yhteistyöhön EU:n tulliunionin lisäksi erinäisten kansainvälisten organisaatioiden puitteissa ja niiden toteuttamissa yhteisoperaatioissa.

Tullipoliittisesta näkökulmasta valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko tuo konkreettisella tavalla esiin suomalaisen ja eurooppalaisen toimintaympäristön tulevia haasteita ja kehityslinjoja. Tätä taustaa vasten Tulli ilmaisee tukensa selonteolle ja siinä esitetyille johtopäätöksille.

Liitteet

Jakelu

Tiedoksi